

Redactie: Bob Entrop Dierenselaan 89 Den Haag Tel.320875

 BESTUUR EN REDACTIE VAN BIOLOGIA MARITIMA WENSEN HAAR
 1951 ||| LEDEN EN LEZERS EEN IN ALLE OPZICHTEN VOORSPOEDIG
 1951, MOGE HET NIEUWE JAAR VOOR U DE DEUREN OPENEN,
 WAARACHTIG VEEL ONBEKENDE SCHOONHEID VAN ONZE
 ZEEFLORA EN FAUNA VERBORGEN LIGT.

WHAT'S IN A NAME ?

Wat zegt een naam? Ja vaak is hij nietszeggend, maar soms ook weer zinrijk. Toen we voor ons orgaan, dat voortaan regelmatig iedere maand zal verschijnen, een passende naam moesten vinden, hadden we natuurlijk ieder willekeurig zeedier bij zijn staart-voor zover aanwezig-kunnen pakken, om hem een erelidmaatschap van Biologia Maritima aan te mogen bieden, in ruil voor het feit, dat we zijn naam op het titelblad van ons orgaan mogen bezigen. We lieten echter alle zeedierenstaarten met rust. "DE KOR" kort en krachtig, maar met een echte zeesymboliek omgeven, doopten we onze in nieuw kleed gestoken publicaties. Wat die zeesymboliek betreft?

Wel, wanneer we gezamenlijk een zware kor door de branding hebben getrokken en vol spanning de inhoud van het net legen, is de vangst rijk aan bonte verscheidenheid. Letterlijk van alles zit er in. Hier vinden we de symboliek van "De Kor" van papier. Ook de inhoud van onze papieren kor zal bont en verscheiden van inhoud zijn. Gewone vangsten en zeldzaamheden zullen elkaar afwisselen.

Gezamenlijk korren betekent gezamenlijk van de vangsten profiteren. Even onplezierig als het is, om in je eentje de kor over de bodem te moeten zeulen, even ondoenlijk is het ook voor één of twee mensen om iedere maand met originele en lezenswaardige artikelen te voorschijn te komen.

Vooraf als de kor zwaar begint te worden, is het prettig als meer lieden de mouwen opstropen om mee te helpen. Trouwens: niets voor niets. Wanneer je uit de vangst mee wil delen, moet je ook mee korren.

Helaas komen af en toe ook stenen in het net terecht. Maar die gooien we zo ver mogelijk op het strand om er geen last meer van te hebben. Wanneer we uit "De Kor" stenen gooien, vliegen die alleen in de richting van eventuele wanbetalers. Misschien schrikken ze van de plof wel wakker en realiseren zij zich hun plicht.

WE GAAN KORREN ! HELPT U EEN HANDJE MEE ? AFGESPROKEN ! !

 Een redacteur,
 die naar goede vangsten
 hunkert.

Onder bovenstaande titel schrijft de heer A. Bloklander, den Haag in "Natura" van Januari 1949 het volgende:

Tot de verschillende soorten, nieuw voor de Nederlandse fauna, die een intensief onderzoek van onze stranden, wadden en dijken opleverde, behoort ook deze zeepok, een in meer dan één opzicht merkwaardige soort. Het geslacht Elminius, waartoe hij behoort, leeft in zuidelijke gematigde zeeën. Slechts één soort, *E. Crystallinus* maakt hierop een uitzondering door op het noordelijk halfrond voor te komen en wel op de Azoren. Onze soort, *E. modestus*, leeft in Zuid-Australië (o.a. in Nieuw-Zuid-Wales), Tasmanie en Nieuw-Zeeland. In dit gebied komt hij algemeen voor in riviermonden, die brak zijn in littoraalgebied (tussen eb en vloed) en sublittoraalgebied (juist beneden de eblijn). Hij neemt daar vrijwel de plaats in van de brakwaterzeepok (*Balanus improvisus*) in West-Europa. Hij werd het eerst in Europa in Juli 1945 in de haven van Chichester aangetroffen bij een onderzoek, dat daar verricht werd over de begroeiing van scheepswanden.

Waarschijnlijk heeft het SS. "Waiparsa" dat op Zuid-Australië en Nieuw-Zeeland heeft gevaren, de soort in Engeland ingevoerd. Hij werd immers in October '46 op de romp van dit schip, toe het in de haven van Liverpool lag, aangetroffen. In dezelfde maand werd *E. modestus* ook gevonden op de romp van de "Empire Wansbeek", een schip, dat regelmatig op de lijn Harwich-Hoek van Holland voer. *E. modestus* heeft zich op het oogenblik snel uitgebreid langs de Engelse kusten en komt zowel aan de Zuid-als aan de Oostkust voor van Dorset-Norfolk.

Een zeer gunstig milieu voor deze zeepok vormen de ondiepe modderige riviermonden met hoge temperatuurwaarden in de zomer. Hij is o.m. in de Thamesmond zeer algemeen en leeft hier in de getijdenzone tot op een diepte van een halve meter onder de laagwaterlijn. Hij is aan de Engelse kusten reeds zo algemeen, dat hij een bedreiging gaat vormen voor de hier gevestigde oestercultures. In Nederland werden de eerste exemplaren aangetroffen op een aangespoelde kurk bij Scheveningen.

Dit was in September '46. Later bleek deze soort echter ook in ons land te leven. Hij werd bij Scheveningen en Kijkduin op verschillende plaatsen gevonden op golfbrekers en Rommelasperges. Deze zomer bleek hij zich ook reeds op verschillende punten aan de Schouwense Zuidijk gevestigd te hebben. Ongetwijfeld zal zijn verspreidingsgebied in ons land wel groter zijn dan uit de opgesomde plaatsen blijkt. Op de vele balken en het andere drijvende materiaal, die door de stormen in de herfst 1947 op het strand werden geworpen, kwam *E. modestus* zeer algemeen voor. Op de plaats van herkomst van dit drijvend materiaal kwam de soort zeer zeker algemeen voor. Wel zeer in tegenstelling hiermee, kwam hij op dergelijke voorwerpen in de herfst van dit jaar (1948) bijna niet voor.

Deze zeepok valt direct op, doordat hij wordt gevormd door vier wandstukken, terwijl de gewone zeepokken daarentegen, die tot het geslacht *Balanus* behoren, uit zes van dergelijke stukken bestaan. Over ieder van de wandstukken loopt bij *E. modestus* een ondiepe groeve. Hierdoor heeft het totaalbeeld een typische kruisvorm. Nooit zitten de exemplaren zo sterk opeengedrongen als bij de gewone zeepok. Hun vorm behouden ze hierdoor veel beter. Ze zijn gewoonlijk 5-8 mm.

HET BESTUUR IS IN VORM

Het voorstel van het bestuur de heer Bob Entrop te benoemen tot secretaris van Biologia Maritima en redacteur van "De Kor" is met algemene stemmen aangenomen. Het bestuur is nu als volgt :

- Dr. C. v. d. Meer Voorzitter Jacob Catslaan 67 Leiden
- Bob Entrop Secretaris-Redacteur Dierenselaan 89 Den Haag
- M. Bot Penningmeester Valeriusstraat 41 Vlaardingen.

-o-

HET KUSSEN STAAT NOG BOL

Het kussen van mijn bestuurszetel moet nog ingezeten raken. Het is alles nog een beetje nieuw, maar dat wendt gauw. Dat de verandering in het bezetten van de bestuursplaatsen, de nieuwe vorm van het orgaan ed. juist bij de jaarswisseling tot stand kon komen is erg prettig. Immers, wanneer het jaarkaarsje bijna uitgebrand is, laten we zo graag al het gebeurde van het afgelopen jaar nog eens even door onze brein spelen. Op een weegschaal wordt het "goed en fout" tegen elkaar afgewogen. Het blijft een privégeheim welke schaal de doorslag geeft, maar één ding is zeker: we nemen ons vast voor de zaken in het nieuwe jaar goed aan te pakken.

Dank zij het door het bestuur en de leden in mij gestelde vertrouwen, ben ik gesterkt in het voornemen, mijn beste krachten aan Biologia Maritima te geven. Dat ik niet alleen het vertrouwen van de leden tot steun mag rekenen, maar tevens op hun medewerking en medeleven mag bouwen, hoop ik van harte.

Voor het nieuwe jaar liggen verschillende fijne plannen op verwezenlijking te wachten; plannen, die er zeker toe zullen bijdragen onze vereniging in het middelpunt van de belangstelling te plaatsen. Niet in de eerste plaats terwille van de vereniging, maar wel om de liefde voor het leven der zee te vergroten en de studie van haar boeiende flora en fauna te verdiepen.

En is het niet de moeite waard hieraan allen mede te werken ?

EEN MERKWAARDIG GARNALENVOEDSEL.

In mijn bak zit een Actinia equina (zeeroos), rode variëteit, die op een gegeven dag een zestal jongen uitwierp. Nu schijnt deze anemoon de laatste jaren zeer weinig gevonden te worden, zodat ik het plan opvatte, de jongen in een apart bakje groot te brengen.

Vlak bij de voorruit zaten twee jonge dieren op stukjes schelpgruis. Terwijl ik zat te bedenken in welk bakje ik de jongen zou overbrengen, miste ik plotseling één van deze dieren. Ik dacht dat hij misschien aan een langszwemmende steurkrab was blijven kleven zoals ik wel meer gezien had - en ging nog eens met een loupe naar het andere anemoontje kijken. Plotseling kwam er een garnaal in mijn gezichtsveld, pakte met zijn kaakpoten het jonge anemoontje en werkte het in een ogenblik naar binnen, waarbij het diertje ruwweg van zijn schelpstukje werd afgetrokken.

Ik was stom verbaasd, daar ik nooit gedacht had dat garnalen anemonen zouden eten. Misschien hebben de jonge anemonen nog geen netelcellen, zodat ze nog genietbaar zijn. Grotere dieren heb ik nooit door garnalen zien lastig vallen.

C. v. d. Meer.

Vragen staat vrij!

Inderdaad. Er is ook nog een vervolg op dit gezegde en wel: "Van vragen wordt men wijs". Misschien was deze titel nog

beter geweest voor onze nieuwe rubriek, waarin op vragen, die de lezers stellen, antwoord zal worden gegeven. Iedereen zit wel eens met een probleem van "Hoe moet ik dat nu oplossen?" Wel, klop in zo'n geval gerust met Uw vraag bij het bestuur aan. Kunnen wij het antwoord geven, dan kunt U het in deze rubriek lezen. En... heeft U commentaar op de antwoorden, dan horen wij dat maar wat graag! Kom nu maar op met Uw vragen, want "VRAGEN STAAT VRIJ!"

Vraag 1. Is het nodig mijn filter met kool te vullen of kunnen ook andere vullingen gebruikt worden?

Antwoord. Het probleem van de filtervulling is niet eenvoudig. Persoonlijk achten wij het zeer dubieus of de belangrijkste werking van een koolfilter wel gelegen is in de eigenschap bepaalde schadelijke stoffen vast te houden. Zeker is in ieder geval, dat lang niet alle schadelijke bestanddelen door kool kunnen worden vastgehouden. Veeleer geloven wij dat een filter gezien moet worden als een plaats, waar bepaalde bacterien de organische stof omzetten in anorganische, bv eiwitten in nitraat. Indien dit juist is, kan men evengoed filteren over glaswatten of zand. In Duitsland schijnt men van het koolfilter te willen afstappen en beveelt men basaltplinters aan. Hiermede is zeker nog niet het laatste woord over het filter gesproken.

Vraag 2. Mijn zeenaalden eten geen enchytraeen, tubifex of mossel-vlees. Wat moet ik hen voeren?

Antwoord. Zeenaalden leven vrijwel uitsluitend van kreeftachtige diertjes. Men kan ze voeren met daphnia's, cycloppen of grijze muggenlarven. Een zeer geschikt voedsel zijn ook de volwassen Artemia's. Voor de wijze van kweken van deze dieren zij verwezen naar "Het Aquarium" Jan. '49. Ook zou men het kunnen proberen met kleine vlokreeften of waterpissebedden. De laatste kan men in vrijwel elke moddersloot vangen.

===== EEN WASROOS IN NEDERLAND GEVONDEN ! =====

De heer Lucas in Leiden vond in den Helder op aangespoeld riemwier (*Himantalia lorea*) 2 exemplaren van de wasroos (*Anemonia sulcata*). Deze soort was voordien nog nooit in Nederland gevonden. Het was dan ook een buitenkansje, dat ik op 14 Sept. één van deze dieren in mijn bezit kreeg. Het dier had een voetdoorsnede van ongeveer een $\frac{1}{2}$ cm en was bruin gekleurd met groenachtig-gele tentakels met rose punten. Onder dagelijkse voeding met enchytraeen of tubifex groeide de wasroos voorspoedig en had na een maand ongeveer $1\frac{1}{2}$ cm voetdoorsnede bereikt. Er waren ook veel tentakels bijgekomen en aanzienlijk langer geworden.

Op 17 Oct. was er 's morgens nog niets bijzonders te zien. Toen ik echter 's avonds van mijn werk terug kwam waren er plotseling 2 wasrozen die weer ongeveer even groot waren als de oorspronkelijke, toen ik het kreeg. De deling moet zich dus zeer snel voltrokken hebben, hoewel het mogelijk is, dat de voorbereidingen voor de deling niet door mij werden opgemerkt. In ieder geval is het toch wel heel anders verlopen, dan het gewoonlijk bij de anjeliëren gaat, waar de deling in tweeën die veel zeldzamer is dan het afscheuren van stukjes van de voet-maanden duurt en met de vorming van twee mondopeningen begint. Langzamerhand ontstaan daarna twee tentakelkranen, waarna de voet zich tenslotte

CARCINUS IN ZIJN BOEKENHOEK

— Ter inleiding

Is het geen rijk bezit zo'n welgevulde boekenkast, waarin boeken met goudbestempelde ruggen broederlijk tegen banden leunen, waarvan we kunnen zeggen dat ze eenvoudig stuk gelezen zijn?

Eigenlijk moesten alle boeken sporen dragen van "veel in de handen te zijn geweest". Zij zijn onze goede vrienden geworden, die altijd tot onze beschikking stonden en waarmede we onze kennis en geest hebben kunnen verrijken.

Carcinus brengt boeken uit het gehele gebied der levende natuur in zijn boekenhoek en wil er het zijne van zeggen.

DIEREN IN HET NATIONALE PARK "DE HOOGVELUWE" door A.B. WIGMAN

Met dit kleine werkje over ons grote Nationale Park "De Hooge Veluwe" willen we onze boekbespreking in het nieuwe jaar openen. A.B. Wigman is de man, die "De Hooge Veluwe"-zijn dagelijks "jachtgebied"-beter dan iemand anders tot in de uiterste hoekjes op zijn duimpje kent. Uit zijn schat van waarnemingen over ontmoetingen met dieren zou hij een boek hebben kunnen vullen, dat groter en omvangrijker zou hebben kunnen zijn, indien dit de bedoeling ware geweest. Het was het minst eenvoudig om juist in zo'n klein bestek zijn hart te mogen uitstorten over enkele viervoeters en vogels, die op De Hooge Veluwe verblijfhouden of er gedurende een bepaalde tijd te gast zijn.

Het wil U slechts begerig maken naar de werkelijkheid, zoals in het woord vooraf te lezen staat. En dat doel is bereikt, want wie zou niet graag in de vroege morgenuren zijn pad door een roedel edelherten of misschien wel moefflons gekruist willen zien?

Brengt in de as. zomer Uw vakantie door in ons Nationale Park en U zult smullen van de hoofdschotel, waarvan dit boekje een voorproefje wil zijn.

Uitgave: Uitgeverij De Fontein-Utrecht. Prijs F. 0,90.

PREPAREREN door J. U. A. KROON en J. G. Th. VAN NES

Graag willen wij een bespreking wijden aan bovengenoemd werkje, dat aan iedere natuurliefhebber, die zijn vondsten in een verzameling wil onderbrengen, veel praktische tips verschaft.

In 28 hoofdstukjes passeren allerlei dieren en planten de revue en wordt op eenvoudige, maar duidelijke wijze de kunst van het prepareren uiteengezet.

Voor ons zeeaquariumhouders zijn vooral de hoofdstukken van belang, waarin vissen, krabben, schelpdieren, zeesterren, anemonen en wieren ter sprake komen.

Wie dit aardige boekje een plaatsje in zijn boekenkast geeft, heeft een praktische handleiding in zijn bezit. Het is een goed idee van de schrijvers geweest er nog eens op te wijzen, dat verzamelen secundair en natuurkennis en natuurgenet primair moeten blijven.

het werkje werd uitgegeven door W.J.Thieme & Cie Zutphen, 3e druk
[ingenaaid f.l,20,gebonden f.l,75.

ZEEDIEREN door KEES HANA

Met boeken over zeedieren zijn we niet erg rijk gezegend. Daarom is het zo prettig, dat Kees Hana ons met zijn nieuwe boek Zeedieren verrast, een werk, dat ieder die het leest belangstelling en zeker ook genegenheid zal brengen voor "die gewone zeebeesten" die, onbetwist als zij maar al te vaak zijn, ons juist door hun typische levensgedragingen, zo sterk weten te boeien. Kees zijn manier van spreken en schrijven kennende, konden wij niet anders verwachten, dan dat hij op vlotte en onderhoudende wijze allerlei interessante bijzonderheden vertelt van het dieren- en plantenleven der zee.

In bonte rij voert de schrijver zijn en onze lievelingsdieren ten toone, ze wegpikkend uit het aanspoelsel van de vloedlijn of ze te voorschijn trekkend uit spleten en holen van golfbreker en havenmuur. Het boek is populair gehouden en wordt verlucht met een kleine honderd foto's, die het boek tot een mooi plaatwerk maken.

Jitgever en drukker hebben niets nagelaten het oog door de keurige uitvoering te strelen. Wel zagen wij graag bij een eventuele herdruk de fototitels direct onder de foto's. Zeedieren is een fijne aanwinst voor onze literatuurlijst op het gebied der zee-aquatiek.
Jitgave: S. Gouda-Quint-D. Brouwer & Zn. Arnhem. Prijs f. 8,90.

25 JAAR VOERMAN KALENDER

Jitgeverij C.H. Sissingh Jr deponeerde met gerechtvaardigde trots de jubileum Voerman kalender op onze redactietafel. Ter gelegenheid van dit bijzondere jubileum heeft de kunstenaar J. Voerman Jr. van deze natuurkalender wel iets heel bijzonders gemaakt.

Met een teer grijs fond als schild harmonieren de 6 kalenderbladen, die ware juweeltjes zijn op kunstzinnig- zowel als op druktechnisch gebied.

Voor deze 6 in onderwerp, compositie en kleurharmonie sterk sprekende litho's vervaardigde Jan Voerman niet minder dan 36 fijn gedetailleerde tekeningen op steen. We zouden niet kunnen zeggen welk kalenderblad ons het meest boeide. Was het de kleine vos fladderend boven 't speenkruid; het bloeiend vetplantje; het nest van de gekraagde roodstaart of...? Neen stuk voor stuk zijn het schilderijtjes, die de kalender tot een sierraad aan de wand maken. F. 5,50 kost de kalender, maar is het ten volle waard.

De in deze rubriek besproken boeken zijn verkrijgbaar bij
De Nieuwe Boekerij Zoutmanstraat 75 Den Haag
Boekhandel van Hoogstraten Noordeinde 98 Den Haag

Afdeling den Haag in volle actie.

Op uitnodiging van de twee kanarievogelverenigingen "De Kleurkanarie" en "Lucinia" werd door afd. den Haag van Biologia Maritima luister bij gezet aan de grote tentoonstelling, die door beide kanarieverenigingen van 29 Dec. t/m 1 Jan. in de grote zaal van de Dierentuin werd georganiseerd. In recordtijd werd een mooie propagandastand met twee sublieme zeeaquaria ingericht. In het volgende nummer vertellen wij U meer!